

Чернігівська музична школа №1 ім. С. В. Вільконського

**Методична розробка на тему:
«Використання інформаційно-комп'ютерних технологій
в процесі навчання гітаристів в ДМШ»**

Виконав:

Солдатенко Олександр Ігорович

Викладач гітари Чернігівської музичної

школи №1 ім. С. В. Вільконського

аспірант Чернігівського національного

педагогічного університету

імені Т. Г. Шевченка,

кафедри педагогіки та методики

викладання історії і суспільних дисциплін

Чернігів 2014

Анотація

У методичній розробці розглядаються форми, засоби, методи використання комп'ютерних технологій в процесі навчання учнів класу гітари шкіл естетичного виховання. Автор розкриває можливості застосування інтернет мережі та комп'ютерних програм, як необхідної умови успішного викладання гітари в музичній школі в сучасних умовах.

ЗМІСТ

ВВЕДЕННЯ.....	3
РОЗДІЛ 1. ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗМІНУ РОЛІ ВИКЛАДАЧА ГІТАРИ В СУЧАСНІЙ МУЗИЧНІЙ ШКОЛІ.....	5
РОЗДІЛ 2. ВИКЛАДАЧ ГІТАРИ МУЗИЧНОЇ ШКОЛИ ТА ІНТЕРНЕТ:.....	7
2.1. ІНТЕРНЕТ ЯК ДЖЕРЕЛО МУЗИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	7
2.2. ІНТЕРНЕТ ЯК МОЖЛИВІСТЬ ПРИДБАТИ ПОПУЛЯРНІСТЬ.....	8
2.3. ІНТЕРНЕТ ТА ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ.....	9
РОЗДІЛ 3. КОМП'ЮТЕРНІ ПРОГРАМИ, ЯК НОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ГІТАРИ В МУЗИЧНІЙ ШКОЛІ:.....	10
3.1. МУЗИЧНІ ПРОГРАВАЧІ.....	10
3.2. МУЗИЧНІ ІГРИ.....	11
3.3. ПРОГРАМИ ДЛЯ СПІВУ КАРАОКЕ.....	12
3.4. МУЗИЧНІ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ.....	13
3.5. НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ, НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ.....	13
3.6. МУЗИЧНІ КОНСТРУКТОРИ, ПРОГРАМИ ДЛЯ НАПИСАННЯ МУЗИКИ:	
3.6.1. МУЗИЧНІ КОНСТРУКТОРИ.....	19
3.6.2. ПРОГРАМИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ.....	19
3.7. ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ НА УРОЦІ ГІТАРИ.....	20
ВИСНОВОК.....	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	25

ВСТУП

Одним з провідних напрямків у галузі музичної педагогіки ХХІ століття виступає знайомство учнів з інформаційно-комп'ютерними технологіями. Вони забезпечують різноманітність, доступність і оригінальність навчальної інформації на відміну від традиційних засобів навчання музики. Вони допомагають педагогу зробити процес навчання більш ефективним і якісним [8].

У нашій музичній школі комп'ютерні технології активно використовуються у навчальному процесі в самих різних напрямках педагогічної діяльності:

- 1. Ведення електронної документації (планування, звіти, програми);*
- 2. Зберігання інформації в електронному вигляді (сценарії, програми концертів, каталоги CD і DVD-дисків і т.д.);*
- 3. Пошук інформації в мережі Internet;*
- 4. Створення бази даних;*
- 5. Використання комп'ютера на уроці і в позанавчальній діяльності [10].*

Здійснюючи зв'язок з учнем на базі інтерактивності, сучасні технічні засоби навчання можуть виступати самостійним джерелом знань і служити цілям диференціації навчання. Найбільш перспективним є використання в цій якості навчальних компакт-дисків і ресурсів Інтернету в силу їх інтерактивності, мультимедійності та адаптивності. Вони можуть бути засобом зв'язку між вчителем та учнем, тобто бути засобом дистанційної освіти. Наприклад, крім основної системи організації навчального процесу, застосовуваної в нашій музичній школі: індивідуального навчання, розвивається система дистанційного навчання (E-learning), як альтернативна форма організації педагогічного процесу. E-learning використовує інформаційно-комп'ютерні технології, зокрема Інтернет, і не залежить від місця і часу [7; 16; 21].

Використання комп'ютерних технологій на уроці гітари в музичній школі, в порівнянні з традиційним навчанням має ряд переваг:

1. Комп'ютер розширює можливості надання та отримання навчальної інформації;
2. Завдяки звуковим файлам, графіці, відеофайлами створюється відчуття реальності;
3. Підвищується мотивація учнів до придбання нових знань;
4. Розкриваються їхні творчі здібності;
5. Проводиться самоконтроль діяльності учнів.

Не менш успішно комп'ютер може використовуватися і у позанавчальній діяльності:

1. Як засіб наочності при вивченні нового додаткового матеріалу на відео і компактдиску;
2. Для отримання інформації з мережі Internet;
3. При фото і відеозйомках класних заходів, створенні фільмів (Windows Movie Maker);
4. Для проведення музичних конкурсів і вікторин з допомогою Power Point і Windows Media [10].

Інформаційні технології на уроках музики допомагають вирішувати триєдине завдання:

1. Роблять музичний матеріал доступним для сприйняття не тільки через слухові аналізатори (15%), а й через зорові і кінестетичні.(85%)
2. Використання комп'ютера робить доступним і зрозумілим учням особливості побудови музичного ряду тих чи інших музичних творів, специфіку звучання різних музичних інструментів і взаємозв'язок кожного з них у спільному звучанні;
3. Мультимедійні технології дають можливість будь-якій дитині спробувати свої сили у написанні музичних творів [23].

РОЗДІЛ 1. ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗМІНУ РОЛІ ВИКЛАДАЧА ГІТАРИ В СУЧАСНІЙ МУЗИЧНІЙ ШКОЛІ

У сучасну епоху роль викладача музики істотно змінюється. Якщо в недавньому минулому йому було достатньо бути просто «транслятором» певних знань і навичок, то тепер - крім збереження цієї традиційної функції - він повинен бути для своїх учнів ще й «лоцманом» в бурхливому морі музичної інформації. Це передбачає не тільки високий рівень компетенції в своїй сфері, але і гарну орієнтацію в суміжних областях [13].

Для того щоб зацікавити учнів, навчити їх слухати і розуміти музику, сучасному вчителю музики необхідно йти в ногу з часом. Допомогти йому в цьому може створення спеціального комп'ютерного навчального середовища, що містить інтерактивні віртуальні навчальні об'єкти [10].

Одним з основних напрямків підвищення професійного статусу викладача гітари є володіння інформаційно-комп'ютерними технологіями. У цій області творча співпраця викладача-музиканта і програміста також є гострою необхідністю, оскільки отриманий інноваційний продукт слід перевести на мову, зрозумілу комп'ютеру і зручну для сприйняття учнями [13].

Найважливішими педагогічними положеннями, на яких базується нова модель навчання з використанням сучасних технічних засобів навчання, є:

- Провідна роль вчителя в навчальному процесі,
- Методична варіативність технічних засобів навчання, їх адаптивність,
- Управління навчальною діяльністю школярів на основі зворотного зв'язку,
- Активна робота школярів з технічними засобами навчання [16].

Сьогодні я, застосовуючи комп'ютерні програми, прагнути сформувати естетичні смаки дітей, крім традиційних музичних інструментів, використовую на уроці сучасні електронні: *дитячі клавішні синтезатори, мультимедійні комп'ютери зі звуковою картою і музично-програмним*

забезпеченням для створення музики. Учні таким чином чують як звучать різні клавішні, струнні, духові, ударні інструменти різних епох і народів. Використання мною автоматичного акомпанементу при розучуванні пісень на уроках стимулює інтерес дітей до навчання більше, ніж простий гітарний супровід. Адже такий супровід наближається до оркестрового, він може звучати в різних жанрах і стилях, а ритм, закладений в його пам'яті, надає сучасність та імпровізаційну безпосередність. Проте вчитель гітари не повинен забувати, що замінити живий звук неможливо навіть новітніми комп'ютерними технологіями і на уроках необхідно обов'язково використовувати і традиційні музичні інструменти [10].

РОЗДІЛ 2. ВИКЛАДАЧ ГІТАРИ МУЗИЧНОЇ ШКОЛИ ТА ІНТЕРНЕТ

Роль інтернету в житті гітариста неоднозначна. Це: джерело музичної інформації, можливість придбати популярність, дистанційне навчання.

2.1. ІНТЕРНЕТ ЯК ДЖЕРЕЛО МУЗИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

В даний час з усього існуючого комплексу електронно-освітніх ресурсів присвячених класичній гітарі (інформативних, подієвих, персональних, комбінованих), доступного в інтернеті, викладачами гітари нашої школи часто використовуються наступні:

- *Електронна нотна бібліотека старовинної та сучасної музики класичного напрямку*, що включає оригінальні твори і перекладення для гітари
- *Аудіо-та відеозаписи окремих творів відомих гітаристів нашого часу і видатних виконавців ХХ століття*, а також їх *майстер-класи та відеошколи* [13].

Учням мого класу здається, ніби в інтернеті є все, але багато дітей цю інформацію не можуть правильно інтерпретувати. Момент інтерпретації побаченого і почутого під час навчання гри на гітарі є ключовим і велика ілюзія вважати що, маючи безліч посібників, простіше розібратися в суті гри. Адже крім прийомів гри, там і нюанси композиції, і аранжування, і структура, і індивідуальна манера гри, і настрої, що створюється різними способами. На цьому варто робити акцент, але розбиратися в цих тонких нюансах не вчить жодна *відеошкола*. Ці нюанси передаються шляхом живого наслідування і досягаються самостійною роботою під керівництвом викладача. Я вчу дітей більше слухати й аналізувати почуте на предмет ритмів, гармоній, мелодійних рухів і способів досягнення потрібної виразності.

У *пошукових системах Інтернету* учень може знайти цікаву і необхідну інформацію, яку йому не підкажуть ні друзі, ні друзі друзів, він також може стати читачем і учасником тематичних дискусій на *спеціалізованих сайтах*, завдяки чому він і сам збагатиться інформацією, і допоможе своїми напрацюваннями іншим. Таким чином учні мого класу реалізують свої вміння у соціально корисній роботі.

Мінус спеціалізованих тематичних співтовариств - щоб знайти корисну інформацію, починаючому потрібно витратити дуже багато часу в стеженні за темами і коментарями до них. Так гітарист виявляється прив'язаним до інтернету, і поступово втягується у швидкі потоки інформації - потрібної і непотрібної ... головне, що є потік, знаходження в ньому - вже процес і, з тугою вимкнувши комп'ютер, думає: «Я шукав відповідь на питання, чи знайшов я його? Все це мені і так відомо ». Найчастіше він їх знаходить на маловідвідуваних сайтах - це копії оригінальних видань або переведені ентузіастами рідкісні і корисні посібники [11].

2.2. ІНТЕРНЕТ ЯК МОЖЛИВІСТЬ ПРИДБАТИ ПОПУЛЯРНІСТЬ.

Учнів мого класу інтернет приваблює тим, що є можливість стати відомим хоча б у колах користувачів інтернету, не даючи концертів, але розміщуючи *ролики на сайтах* відеохостингу. Ці ролики можуть виявитися цікавими багатьом користувачам, але навіть коли кількість переглядів сягає кількох тисяч, це не допомагає гітаристу реалізовувати свої вміння, виконуючи музику на концертах. Від того, що відеоролик подивився одна людина в Аргентині, двоє в США, п'ятеро в Москві, двоє в Києві, один у Пермі, один в Єкатеринбурзі, двоє в Іспанії, створюється загальна кількість переглядів, але це не створить погоди в концертах.

Інтернет гарний на початкових стадіях розкрутки, За допомогою ресурсів типу *Myspace, Facebook, Однокласники, Вконтакте* мої учні заявляють про себе, вони постійно відвідують сторінки інших музикантів і

залишають на стінах повідомлення, де присутне їх фото, відео, посилання на сайт. Більш ефективним способом заводити знайомства є участь у фестивалях, концертах, тематичних вечорах [11].

2.3. ІНТЕРНЕТ ТА ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ.

Сьогодні, крім звичайного навчання, викладання гітари можливе і дистанційно (відеоуроки), що дає можливість тим, хто живе в інших містах і країнах, отримувати відеоконсультації вчителя в режимі онлайн. Для цього потрібна лише веб-камера і програма *Skype*.

Дистанційні уроки я проводжу коли учень не може з тих чи інших причин бути присутнім у школі (хвороба, далека відстань, тощо) і займається не виходячи з дому, у зручний для нього час і в комфортних умовах. Батьки можуть спостерігати по Skype за проведенням уроку в музичній школі, що саме по собі є сильною мотивацією для дитини. Підтвердження цьому видно в реальних результатах учнів.

Також по Skype на уроці і на репетиціях ансамблю я інколи отримую відеоконсультації в режимі онлайн від гітаристів і вчителів, що живуть в інших містах і країнах (Америка, Канада, Португалія, Росія).

Таким чином ми бачимо, що бути «просунутим» користувачем персонального комп'ютера, вміти добре орієнтуватися в Інтернеті (швидко знаходити потрібну інформацію, обмінюватися нею з колегами, брати участь у всіляких форумах і конференціях, організовувати дистанційні уроки) - це нагальна вимога сьогодення для викладача гітари музичної школи та її учнів [13].

РОЗДІЛ 3. КОМП'ЮТЕРНІ ПРОГРАМИ, ЯК НОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ГІТАРИ В МУЗИЧНІЙ ШКОЛІ

Новим інструментом педагогічної діяльності викладача гітари в музичній школі є програма для роботи з музикою на комп'ютері. Комп'ютерні програми використовуються в моєму класі в навчанні гри на гітарі, у розвитку музичного слуху, у проведенні прослуховування музичних творів, у підборі мелодій, в аранжуванні, імпровізації, наборі і редагування нотного тексту. Вони полегшують і скорочують час підготовки педагога до заняття. Учні можуть швидко і якісно закріпити новий матеріал, дізнатися багато цікавого і невідомого про музику і музикантів, пограти в музичні ігри, перевіряючи свої знання і залучаючи до музичної творчості батьків [18].

Програми, які використовуються на уроках музики умовно можна розділити на групи:

- 1. Музичні програвачі;*
- 2. Музичні ігри;*
- 3. Програми для співу караоке;*
- 4. Музичні енциклопедії;*
- 5. Навчальні програми, навчальні посібники;*
- 6. Музичні конструктори, програми для написання музики.*

3.1. МУЗИЧНІ ПРОГРАВАЧІ

Перша група програм знайома будь-якому користувачеві ПК - це *«Windows Media Player», «Aimp»* і т.д. Можливості цих програм досить широкі: відтворення музичних файлів, побудова списку мелодій, запис в різних форматах. Комп'ютерна фонотека відрізняється від звичайної двома чудовими властивостями: гігантським обсягом інформації і блискавичним пошуком. Потрібний музичний файл або його фрагмент знаходиться без

зайвих витрат часу. Зоровий образ програм, завдяки химерним, абстрактним лініям, кольоровій гамі, образним формам, які виникають на екрані монітора в процесі звучання музики, розвиває образне мислення і уяву школярів. Таке прослуховування допомагає учням у моєму класі відчувати глибину музичного мистецтва, пробуджує в дітях любов і живий інтерес до музики, допомагає зрозуміти її зміст і характер [10; 17].

3.2. МУЗИЧНІ ІГРИ

Музичні навчальні ігри - один з улюблених видів навчальної діяльності моїх молодших школярів, бо навчальні ігрові програми та ігрові моменти вносять значну різноманітність в урок і пробуджують інтерес до музики. Змінюється вид діяльності, процес навчання стає цікавішим і цікавіше, так як в ході гри діти легше і з великим інтересом засвоюють новий навчальний матеріал, виконують різноманітні вправи, шукають шляхи подолання перешкод.

«Учись рисувати. Учебник». Розвиваюча гра призначена насамперед для самих маленьких - дітей до 8 років. Вона допомагає дитині, розфарбовуючи різні картинки, освоїти ази рахунку, навчить розпізнавати звучання музичних інструментів [20].

«Клиффорд. Угадай мелодію». Виконуючи нескладні, але захоплюючі завдання, дитина дізнається, як звучать музичні інструменти, одержує знання про композицію, ритм, музичні стилі, розучує пісні [9].

Навчальна гра **«Нашествие звуков»** розвиває абсолютний і тембральний слух. Почувши звук і натиснувши відповідну клавішу, дитина збиває «інопланетні тарілки», що вторгаються зверху.

Гра для веселої музичної практики **«Повтори мелодію»** розвиває слух, почуття ритму і здатність розпізнавати мелодію після трьох повторень окремих нот, певного ритму або мелодії.

«Музыкальные кирпичи» - Спочатку школяр слухає мелодію, потім з музичних «цеглинок» становить її нотний «стан». При цьому мелодія містить лише половину «цеглин», і тому дитині необхідно знайти правильний звук [10].

Дуже важливо залучати батьків в освітній процес. Для визначення знань дітей батьки можуть використовувати музичну гру **«Репетитор з початків нотної грамоти»**. «Репетитор» дозволяє вивчити розташування нот на нотному стані і на фортепіанній клавіатурі, дієзи, бемолі, тривалість нот, пауз, тактів, інтервали, акорди і тональності. Навіть якщо батьки не володіють музичними знаннями, вони завжди можуть визначити рівень підготовки і знань своїх дітей, знаходити відповіді та пояснення на питання, що цікавить за допомогою захоплюючої гри, приймати участь у грі разом з дітьми [8].

3.3. ПРОГРАМИ ДЛЯ СПІВУ КАРАОКЕ

Спів з мікрофоном особливо приваблює дітей у моєму класі, так як дає їм можливість відчувати себе артистами, «зірками», взяти участь у вокальних конкурсах. Можна записати фонограми своєї гри на гітарі і під неї співати. Для співу караоке існує ряд спеціальних комп'ютерних програм:

«Karaoke GALAXY», для зручності виконавців змінюється і темп, і тональність пісень і де є можливість змінити фон екрану на тематичні картинки або фотографії.

«KarMaker» - з її допомогою вчитель спільно з дітьми може створити караоке файли з зміненим текстом і мелодією. Складена загальними зусиллями пісня виконується з особливим задоволенням.

«Vocal Jam» - крім списків пісень і зміни темпу і тональності, тут є і запис вокалу, і створення відеофайлів для заставки на екрані під час співу, і курс сольфеджіо російською мовою, і навчання читання нот, і - що особливо люблять молодші школярі, - можливість оцінки інтонування в балах [10].

3.4. МУЗИЧНІ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ

Я часто використовую їх на уроках так, як в них є: біографії композиторів і відомих музикантів з фотографіями і музичними файлами, історія створення інструментів і зразки їх звучання, віртуальні екскурсії по музеях, концертам і різним виставкам.

«Энциклопедия классической музыки» включає статі про композиторів усіх країн, музичні фрагменти найвідоміших творів та опис їх змісту, показані в анімації 44 музичних інструментів і дані зразки їх звучання, познайомить з найвідомішими виконавцями всього світу. Можна зробити 12 віртуальних екскурсій по країнах світу і познайомитися з їх музичною культурою [17].

У програмі *«Шедевры музыки»* зібрані оглядові матеріали, про різні напрямки музики, від епохи бароко до сучасної, є біографічні відомості про композиторів, описані історії створіння відомих творів. Вона є хорошим засобом залучення учнів у творчий процес створення власної музики [8].

В *«Энциклопедии популярной музыки Кирилла и Мефодия»* зібрані відомості практично про всі сучасні групи і виконавців, музичні альбоми, можна дізнатися про історію розвитку будь-якої групи, про становлення року, джазу, поп-музики в різних країнах, прослухати запис або переглянути відеокліп [8; 17].

3.5. НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ, НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ

Навчальні комп'ютерні програми поступово «трансформують традиційні вимоги до навчальних знань (запам'ятати, вміти відтворити) у вимоги до базових інформаційних умінь типу пошуку знань (уміти знайти і застосувати при вирішенні поставлених завдань)» [22, с. 4].

Пізнавальні музично-комп'ютерні програми, які я використовую на уроках, не тільки підвищують інтерес у дітей до уроків музики, закріплюють позитивну навчальну мотивацію, але і стимулюють їх до того, щоб дізнатися щось додаткове самостійно [10].

Програма **«Музыкальный класс»** адаптована для учнів молодших класів. Вона побудована на запам'ятовуванні і повторенні простих дитячих мелодій. Учень може випробувати свої сили і як виконавець - награти вподобану йому мелодію, і як композитор - скласти свою пісеньку і тут же її прослухати, записати за допомогою нотних знаків, роздрукувати і подарувати мамі. Вона дає можливість виконати твір на будь-якому із запропонованих 10 інструментів, а за допомогою «кіберсинтезатора» задана мелодія може звучати в будь-якому, обраному учнем, стилі і жанрі, можна виконати її під фонограму, записати на комп'ютер за допомогою мікрофона, а потім прослухати результат.

Мультимедійний посібник із серії **«Школа развития личности Кирилла и Мефодия», «Вчимся разуміти музику»** навчить дітей розбиратися в особливостях інструментальної, симфонічної та вокальної музики, відчувати музичну інтонацію, настрої [8].

На сьогоднішній день існує велика кількість програм в допомогу навчання дітям при гри на гітарі. Серед них немає поки явних лідерів і загальноприйнятих стандартів. Кожна програма - це окремий світ: своя ідеологія, свій інтерфейс, свій вибір теоретичних розділів, свій підхід до діалогу з учнем [4].

Програми в допомогу гри на гітарі, які використовуються в моєму класі, можна розділити на:

- 1) «Guitar Pro»**
- 2) Програми - самовчителі гри на гітарі**
- 3) Програми для настроювання гітари**
- 4) Програми для роботи з акордами**
- 5) Програми для роботи з нотами**

6) Програми для конвертації

1) **«Guitar Pro»** - програма, нотний редактор, призначений для створення, редагування і прослуховування гітарних табулатур і нотних партитур,

Можливості програми:

- Запис музичних творів для гітари, бас-гітари, банджо, а також для багатьох інших інструментів та ансамблів у вигляді табулатур або нотної графіки;
- Створення партій для духових, струнних, клавішних музичних інструментів;
- Створення партій для ударної установки та перкусії;
- Додавання тексту пісень і прив'язка його до нот доріжок з партією вокалу;
- Будівник гітарних акордів;
- Експорт створених партитур в MIDI, ASCII, MusicXML, WAV, PNG, PDF, GP5 (у Guitar Pro 6),;
- Імпорт з MIDI, ASCII, MusicXML, Power Tab (. Ptb), TablEdit (. Tef)
- Віртуальний гітарний гриф, клавіатура фортепіано і панель ударних інструментів, на яких відображаються ноти, що програваються у поточний момент.;
- Вбудований метроном, гітарний тюнер, інструмент для транспонування доріжок;
- Велика кількість інструментів для відображення в нотах характерних для гітари прийомів гри і вибір варіантів їх озвучування;
- Починаючи з версії 5 в програмі з'явилася технологія RSE (Realistic Sound Engine), що дозволяє наблизити звучання гітари до реального, і накладення різних ефектів (гітарні «примочки», ефект «wah-wah» і т. д.) в реальному часі. «RSE BASSES» - звучання басових партій; «RSE DRUMS» - звучання ударних інструментів; «RSE GUITARS» - звучання партій гітари [3; 5].

Застосування програми «Guitar-Pro» на уроці гітари

Я допомагаю учням освоїти роботу в «Guitar-Pro» у 4 етапи:

1. На уроці показую «Guitar-Pro» і допомагаю учневі навчитися найпростішим прийомам роботи з програмою: використання метронома, варіювання темпів, робота зі звуковими доріжками.
2. Потім освоєння нотного запису (відбувається теж на уроках, під керівництвом викладача).
3. Робота з готовою партитурою (окремі партії-доріжок твору, редагування готових партитур, взятих з інтернету).
4. Творча робота зі створення партитур-аранжувань і композицій самими учнями.

Щоразу, приступаючи до вивчення нового твору, я говорю учневі про те, що «Guitar-Pro», як і будь-яка комп'ютерна програма - це технічний засіб навчання, вона до кінця не може передати справжнє звучання твору, незважаючи на всі удосконалення програмістів останнім часом. Тому гітарист обов'язково шукає і прослуховує «першоджерело», на яке спирається даний твір, воно дається учневі додому (на флешці), щоб він слухав оригінал і мав орієнтир для роботи. Потім на основі нот твору або знайденого готового файлу «Guitar-Pro» я створюю робоче перекладення у форматі програми.

При розборі твору з учнями мною вибираються найбільш зручні позиції для виконання і апплікатура і вносяться зміни до табулатури.

При розучуванні твору я використовую такі прийоми, як: включення і виключення доріжок, гра окремих партій, зміни темпу для розучування, робота з вбудованим метрономом, використання дублювання голосів і гра під фонограму «мінус».

Учні мого класу, захоплені зараз комп'ютерними технологіями, з увагою ставляться до домашніх завдань, де вони можуть попрацювати на комп'ютері. Спочатку багато хто сприймає заняття з програмою як гру (відволікаючись від «стрілялок», «бродилок» та інших шкідливих для психіки дитини ігор). А для когось «гра» переростає в можливість не тільки

відтворення готового матеріалу, а й самостійної творчої роботи. Це можливість зручно писати музику (підправляючи звучання і прослуховуючи трек хоч 1000 разів поспіль), і вчитися у інших. Так чи інакше, в результаті учень все одно освоює інструмент «руками», долучається до музичного мистецтва, мотивується на самостійну роботу [6].

2) Програми - самовчителі гри на гітарі:

«Classical guitar vol.1» - самовчитель гри на класичній гітарі

«Chord Wizard» - навчальна програма з підбору акордів і основам музичної грамоти.

«Fretboard Warrior» - допомагає початківцям гітаристам вивчити розташування нот на грифі гітари.

«Guitar Speed Trainer» - для навчання швидкісній гри на гітарі.

«Guitar Teacher v1.7 / WIN /» - домашній вчитель гри на гітарі.

3) Програми для настроювання гітари:

«Налаштування гітари» - щоб правильніше вловити звук струни при різних способах настроювання гітари.

«Shockwave Flash v3.0 / WIN /» - Метроном + помічник в налаштуванні гітар.

«AP Guitar Tuner v3.06», «Tuner sfx» - Швидкий і точний гітарний тюнер.

«Metronome 16» - метроном з великою кількістю можливостей [4].

4) Програми для роботи з акордами:

«Chord Wizard». Програма показує акорди в символічному позначенні, у вигляді стовпчика цифр (відповідним затисканням ладів на грифі), і у вигляді самого грифа з затиснутими струнами.

«Accordeon» - для перевірки знань з побудови акордів.

«Chord Magic v1.0 / DOS /» - програма, генеруюча всілякі аплікатури акорду.

«Enjoy Your Guitar v1.1 / WIN /» - довідник аплікатур акордів

«Adaptation» - транспортує акорди з однієї тональності в іншу.

«Hearmaster» Визначник акордів - грається акорд на MIDI-клавіатурі, а програма показує буквальне позначення. У разі складних акордів пропонуються кілька варіантів [14].

5) Програми для роботи з нотами:

«RIBS2» - база нот, заснована на матеріалах Digital Guitar Archive.

«Power Tab», **«Power Tab Editor»** - програма для нотного запису творів для струнних інструментів. Можливе відтворення запису, експорт у формат midi, виведення нот на друк.

«Finale» - програма для написання нотного тексту, його редагування. Її можна використовувати для створення мелодії, для аранжування, для інструментування музичного твору [17].

б) Програми для конвертації:

«Gold Wave 5.12» - звукове редагування для CD: архівне відновлення, мовний аналіз, радіо і ТБ, стирання клацань при оцифруванні записів .

«Mobile Music Pro 2.0» - програма для конвертації різних форматів в дзвінки для мобільних телефонів.

«Mp3DirectCut 1.39» - щоб редагувати MPEG аудіо файли.

«The Jazz Guitarist». конвертор (MIDI-файл в ноти) [14].

3. 6. МУЗИЧНІ КОНСТРУКТОРИ, ПРОГРАМИ ДЛЯ НАПИСАННЯ МУЗИКИ

3.6.1. МУЗИЧНІ КОНСТРУКТОРИ

Вони цікаві учням мого класу тим, що музичний твір в таких програмах створюється за допомогою шаблонів так само, як дитина збирає будинок з деталей конструктора. Вони не вимагають зовсім ніяких музичних знань, а гітарист керується лише власним художнім смаком, здоровим глуздом і почуттям міри.

MIDI-конструктори працюють на основі MIDI-технології, тобто оперують MIDI-повідомленнями. Їм зовсім не обов'язково задавати певну гармонійну схему. Наприклад, *«Techno Maker»* - програма для створення музики в стилі техно.

Аудіоконструктори працюють зі звуковими файлами або зі звуком у реальному часі. Вони в якості вихідних цеглинок використовують аудіофайли різних форматів, дозволяють додати до «зібраної» п'єси додатковий трек, на який можна записати свій вокал або гітарне соло.

«Magix Music Maker» - дозволяє зібрати музичний твір з готових фрагментів творів, що виконуються на гітарі, фортепіано, ударних інструментах, синтезаторі.

«Dance eJay» - створення танцювальних мелодій на основі готових шаблонів. Крім того, гітарист може записати власний вокал .

«Musicshake» - дозволяє розвернутися творчій натурі гітариста у всю широчінь, тому що містить близько півмільйона музичних модулів [5].

3.6.2. ПРОГРАМИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ МУЗИКИ

Створення музики на комп'ютері вимагає від моїх учнів розуміння її структури та основних законів, без знання яких гітаристу доводиться дуже

важко. Але існують програми - генератори стилів на основі вихідних даних - гармонії та обраної стильової моделі. Програми дозволяють створювати музику навіть не знаючи нот, причому результат може виявитися цілком професійним [15].

«JAMMER Professional» - автоматично створює все: від найпростіших мелодій з використанням ударних інструментів до цілком професійних композицій [15].

«MagicScore School» - програма для написання музики і редагування партитур, яка дуже корисна для учнів музичних шкіл, вчителів та просто шанувальників музики [1].

«Hip-Hop eJay 6» - може перетворити комп'ютер гітариста в сучасну студію для творіння і мікшування голосових записів [2].

«Guitar Processor v3.0 / DOS /» , **«GuitarFX Box»** - процесори гітарних ефектів.

«Tux Guitar» - програма для запису партитур і редагування табулятур

Погляди композиторів на такі програми дуже неоднозначні. Одні вважають, що автогенерація сковує творчу фантазію, інші бачать позитивні сторони в тому, що кожен такий продукт включає колосальну базу музичних даних [4,15].

3.7. ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ НА УРОЦІ ГІТАРИ

Етапи застосування комп'ютерних програм на уроці гітари залежать від ступеня освоєння викладачем комп'ютера:

1. Знання ним комп'ютера на рівні користувача допускає використання окремих елементів навчальних програм у ході уроку.
2. Знання і володіння широким колом програм - створення власних уроків-презентацій;

3.Вміння працювати в локальних мережах - проведення інтегрованих уроків у музичній школі.

При використанні комп'ютерних програм на уроках гітари я підбираю їх з урахуванням вікового інтересу учнів, їх підготовленості до сприйняття викладеного матеріалу та рівня освоєння ними комп'ютера.

Наприклад, моїм учням 1 і 2 класу в основному підходять фонотека, фонограми; освітньо-ігрові програми, при використанні їх окремих елементів.

Учнями 3-х і 4-х класів гітари добре сприймаються тематичні - навчально-розвиваючі; освітньо-ігрові програми; фонотека і фонограми в повному обсязі, а інформаційні - частково. При цьому я включаю в урок, як окремі елементи програм, так і провожу урок-презентацію.

У старших класах мною вже задіюються всі групи програм у повному обсязі і заняття проводяться із застосуванням, як окремих елементів програми, так і у формі уроку-презентації та інтегрованого уроку.

Використовувати комп'ютерні програми можна на будь-якому етапі уроку: при перевірці пройденого матеріалу, викладі нової теми, закріпленні матеріалу на уроці, проведення фізкультхвилинки і т.д.

Так перевірку пройденого теоретичного матеріалу можна провести у формі проведення вікторини, які є практично в кожній інформаційній, тематичній та освітньо-ігровій програмі.

Наприклад, при проведенні уроку - презентації почати його можна у формі розгадування музичного кросворду з ключовим словом, визначаючим тему уроку, складеного за матеріалами пройдених тем, що дозволяє вчителю перевірити знання дітей, а учні таким чином самі назвуть тему цього уроку. Так, при проведенні уроку на тему **"Гітарна музика Іспанії"**, цей прийом можна використовувати в якості комунікативної атаки для формування позитивної мотивації і активізації процесу розумового сприйняття учнів. На екрані відображаються портрети композиторів різних країн, з творчістю яких вже були знайомі учні, назвавши правильно їх прізвища, розгадується

кресворд, в якому ключовим є слово "Іспанія" - назва країни, з музикою якої учні повинні познайомитися на майбутньому уроці.

Наприклад, при вивченні теми "Гітарна музика народів світу", після прослуховування музичних фрагментів учні на мапі знаходять дану країну чи регіон. За допомогою програми "Музичні інструменти народів світу" учням демонструються інструменти, які використовують народи цієї країни чи регіону, вчитель розповідає історію їх створення, матеріали з яких вони виготовлені. Потім діти разом з викладачем прослуховують звучання даних інструментів та обговорюють їх національний колорит.

Таким чином ми бачимо, що доступність і різноманітність всіх комп'ютерних програм дозволяють розглядати їх як відкриту навчально-розвиваюче середовище для творчості та самоосвіти учнів класу гітари і викладачів музичної школи. Але, слід зауважити, що комп'ютерні програми мають бути використані як інструмент для інтерактивного освітнього дійства, завдання якого - не інформування, а освоєння і присвоєння знань учнями, а мета - самостійність мислення і творчість учня. Виконання цієї вимоги передбачає, насамперед, знання викладачем хоча б найпростіших комп'ютерних програм і потребує постійного навчання і самонавчання вчителя [17].

ВИСНОВОК

Підводячи підсумок, хочеться ще раз сказати, що введення комп'ютерних технологій в освітній процес музичної школи дозволяє крокувати в ногу з часом, підвищує інтерес учнів до занять, розвиває їх творчі здібності. Інформаційні та комунікаційні технології стали робочим інструментом викладачів музичної школи та їхніх учнів. Однак, розглядати використання комп'ютерних технологій на уроці як панацею для вирішення всіх проблем не можна. Це тільки засіб для реалізації цілей і завдань, поставлених перед педагогом. Уміння поставити проблему, зацікавити нею своїх учнів, знайти потрібні форми, методи, засоби для її вирішення це не зробить жоден комп'ютер. Чільна роль у навчально-виховному процесі завжди залишиться за вчителем [17].

Учитель, будучи головною фігурою в навчальному процесі, за допомогою інформаційно-комп'ютерних технологій, спрямовує і організовує самостійну роботу школяра, контролює її результат [16].

Використання комп'ютерних програм, як нового інструменту педагогічної діяльності викладача гітари в музичній школі, дає переваги:

1. Розширює інформаційну базу при підготовці до уроку, не тільки пов'язану з світом музики, але і з світом мистецтва в цілому, що сприяє більш ефективному засвоєнню навчальної програми.
2. Тривимірність, анімація, відео, звук, імітація традиційних образотворчих технік, інтерактивність, гіпертекстуальність комп'ютерних програм дозволяє ефективніше розвивати всі види сприйняття в учнів: зорове, слухове, чуттєве і задіяти при проведенні уроку всі види пам'яті: зорову, слухову, моторну, образну, асоціативну та інші.
3. Істотно підвищує інтенсивність проведення уроку, особливо при проведенні уроків-презентацій.
4. Сприяє розширенню міжпредметних зв'язків при викладі матеріалу уроку.
5. Урізноманітнює форми проведення уроку, контролює засвоєння пройденого

матеріалу. Так завдяки застосуванню комп'ютерних програм стало можливе використання таких форм проведення занять як урок-екскурсія, урок-концерт, урок-гра та інші.

6. Використання так званої "мінусовки" і "караоке", дозволяє значно збагатити і розширити пісенний репертуар, що виконується на уроці і при проведенні шкільних заходів, а також дає можливість викладачеві контролювати якість виконання кожним учнем.

7. Учні поряд із засвоєнням програми курсу "Гітара" набувають навички володіння комп'ютером.

8. Змушує викладача постійно вдосконалювати свої знання та вміння [17].

Втім, важливо зазначити, що впровадження комп'ютерних технологій на уроках в музичній школі - це тільки додатковий засіб навчання, яке дає можливість вільно висловитися за допомогою зображення, слів і звуку в єдиному сплетінні і проявити інноваційну спрямованість викладача гітари на освоєння та впровадження варіативних і продуктивних музично - педагогічних нововведень. Воно жодним чином не зможе замінити живе спілкування з учителем.

Таким чином, вже неможливо уявити навчання на гітарі в музичній школі без інформаційних технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Giveaway of the Day - MagicScore School 6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу
<http://ru.giveawayoftheday.com/magicscore-school-6/> – Назва з екрану
2. Hip-Hop eJay 6 [Русский] | Программа для сочинения музыки [Електронний ресурс]. – Режим доступу
<http://www.potiag.com/multimedia/18381-hip-hop-ejay-6-russkiy.html> – Назва з екрану
3. <http://www.gitaristu.ru/soft> [Електронний ресурс]
4. <http://classical-guitar.narod.ru/programes2.html> [Електронний ресурс]
5. <http://www.7not.ru/articles/constructor/intro.phtml> [Електронний ресурс]
6. Иванова Ю. А. Доклад на научно-практической конференции Коломенского методического объединения «Инновации в системе работы образовательных учреждений дополнительного образования детей»: «Использование компьютерной программы «Guitar-Pro» в работе с учащимися класса «гитары» 30 марта 2012 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу
<http://nsportal.ru/shkola/obshchepedagogicheskie-tehnologii/library/ispolzovanie-kompyuternoy-programmy-guitar-pro-v> – Назва з екрану
7. И.Н. Фролов E-learning как форма организации учебного процесса в XXI веке [Електронний ресурс]. – Режим доступу
http://frolovin.ucoz.ru/publ/distancionnoe_obuchenie/e_learning_kak_forma_obucheniya_v_xxi_veke/4-1-0-1 – Назва з екрану
8. Исаева Е.О. Информационные технологии в процессе обучения музыке. [Електронний ресурс]. – Режим доступу
<http://ext.spb.ru/index.php/2011-03-29-09-03-14/117-music/1316--q-q.html> – Назва з екрану
9. Клиффорд. Угадай мелодию! [Електронний ресурс]. – Режим доступу

http://smallgames.ws/2008/09/29/klifford.ugadajj_melodiju.html – Назва з екрану

10. Котельникова, Г. Н. Компьютерные технологии на уроках музыки и во внеучебной деятельности в начальной школе [Текст] / Г. Н. Котельникова, Е. В. Одинцова // Начальная школа плюс до и после. – 2010. – № 10. – С. 87–90.

11. МузБлог Е.Седько [Электронный ресурс]. – Режим доступа http://eugensedko.blogspot.com/2010/11/blog-post_30.html – Назва з екрану

12. Социальная сеть работников образования [Электронный ресурс]. – Режим доступа <http://nsportal.ru/shkola/muzyka/library/ispolzovanie-ikt-v-protssesse-obucheniya-muzyke-v-klasse-gitary-dshi> – Назва з екрану

13. Перегудов В.А. Использование информационно-компьютерных технологий в процессе обучения музыке в классе гитары ДШИ. [Электронный ресурс]. – Режим доступа <http://nsportal.ru/shkola/muzyka/library/ispolzovanie-ikt-v-protssesse-obucheniya-muzyke-v-klasse-gitary-dshi> – Назва з екрану

14. Писковая К. С. Реферат по дисциплине «Информационные системы в экономике» на тему: «Мультимедийные технологии» [Электронный ресурс]. – Режим доступа <http://rudocs.exdat.com/docs/index-38115.html?page=5#1670419> – Назва з екрану

15. Программы, помогающие в сочинении музыки. [Электронный ресурс]. – Режим доступа <http://www.neosoft.ru/audio/music01.htm> – Назва з екрану

16. Разумный Д. В. Организационно-педагогические условия эффективного использования современных технических средств обучения в общеобразовательной школе : Дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 : Москва, 2001 191 с. РГБ ОД, 61:02-13/620-1

- 17.Резеткина Т. П. Використання комп'ютерних технологій на уроці музики як засіб формування педагогічної культури / Т. П. Резеткина [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ipk.ulstu.ru/?q=node/459>. – Назва з екрану.
18. Применение информационных технологий в музыке. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.bestreferat.ru/referat-189958.html> – Назва з екрану
- 19.Сайт - портфоліо Бігус Ірини Миколаївни Методична розробка та вимоги до неї. [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://pochatkowa.at.ua/publ/na_dopomogu_vchitelju/metodkabinet/metodichna_r_ozrobka_ta_vimogi_do_neji/1-1-0-155
– Назва з екрану
- 20.Информационные технологии в учебном процессе / Социальная сеть работников образования [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nsportal.ru/shkola/obshchepedagogicheskie>-. – Назва з екрану
- 21.Теория и практика дистанционного обучения в России / Под ред. В.П. Тихомирова. М.,1999 г.
- 22.Учись рисую. Учебник. [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://games.imhonet.ru/element/uchis_risuya_uchebnik/-. – Назва з екрану
- 23.Честная О.И. Использование информационно-коммуникационных технологий на уроках музыки в целях формирования положительной мотивации и развития творческих способностей учащихся. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://chestnaya-olga.narod.ru/concepziya.htm> – Назва з екрану

Згідно вимог до методичної розробки [19]: методична розробка – це посібник, що розкриває елементи сучасних педагогічних технологій стосовно викладання курсу гітари в цілому. Моя методична розробка охоплює нові форми, методи і засоби навчання і виховання.

Мета – опис методики використання сучасних технічних та інформаційних засобів навчання при грі на гітарі в музичній школі.

Зміст методичної розробки, такий, щоб педагоги могли отримати відомості про найбільш раціональні застосування сучасних технічних та інформаційних засобів навчання в музичній школі.

Рекомендовані мною методи, методичні прийоми, форми та засоби навчання чітко обґрунтовані посиланнями на мій педагогічний досвід.

Методична розробка враховує конкретні матеріально-технічні умови, здійснення навчально-виховного процесу.

Орієнтує організацію навчального процесу в музичній школі в напрямі широкого застосування активних форм і методів навчання.

Розкриває питання як навчати і як навчатися.

Методична розробка має конкретні матеріали які може використовувати педагог у своїй роботі [19].